

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies. Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen. Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: de rechtspositionele extraatjes.

Het Rechtspositiebesluit als uitgangspunt

Als het gaat om materiële aanspraken van raads- en commissielid is het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers (hierna: Rechtspositiebesluit) de enige echte leidraad. Dit besluit is een zogeheten Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Een AMvB is de uitwerking van een bepaling uit een wet in formele zin, in dit geval artikel 95 lid 4 Gemeentewet. Het is niet toegestaan om buiten de lijntjes van het Rechtspositiebesluit te kleuren. Een door helderheid uitblinkend verbod daartoe is te lezen in artikel 99 Gemeentewet.

Vergoedingen

Raadsleden hebben recht op een maandelijkse vergoeding voor hun werkzaamheden. Zeg maar: salaris. Het bedrag is afhankelijk van het aantal inwoners. Ook ontvangen zij standaard een onkostenvergoeding. Dat bedrag is voor alle raadsleden gelijk, ongeacht het aantal inwoners van hun gemeente: € 215,94. Commissieleden die geen raadslid zijn worden per door hen bijgewoonde vergadering betaald.

Zie dit als een omgekeerde versie van de bekende onliner die dateert van april 1522, luidend: “Geen geld, geen Zwitsers”. Commissieleden ontvangen geen onkostenvergoeding. Evenals raadsleden komen zij wel in aanmerking voor vergoeding van reis- en verblijfkosten in verband met de uitoefening van hun functie.

Recent werd andermaal de roep gehoord om een andere wijze van vergoeding voor commissieleden die geen raadslid zijn. Een bedrag per bijgewoonde vergadering staat in geen verhouding tot de inspanningen die deze niet-gekozenen aan de dag leggen. Zeggen de betreffende commissieleden.

De minister is nu aan zet.

Toelages

Dan zijn er ook nog de maandelijkse toelages. Die zijn bestemd voor een select gezelschap en worden betaald aan fractievoorzitters, leden van de vertrouwenscommissie en onderzoekscommissie. Het door een raadslid afsplitsen van een fractie is voor betrokkene dus een lucratieve bezigheid: het levert hem een maandelijkse toelage op van € 89,46. Dit uiteraard onder voorbehoud dat in het betreffende Reglement van Orde niet is vastgelegd dat een afsplitser als “groep niet zijnde fractie” door het leven gaat. Het zijn van fractie is namelijk geen onvervreemdbaar wettelijk recht.

Het recht op uitbetaling van de toelage voor de leden van de vertrouwenscommissie bestaat uitsluitend als die commissie zich heeft beziggehouden met de (her)benoeming van de burgemeester. Als diezelfde raadsleden ook zitting hebben in de commissie die de jaarlijkse klankbordgesprekken met de burgemeester voert wordt hen voor die activiteit niets extra's uitbetaald.

Als een commissie de status “bijzonder” heeft, bestaat de mogelijkheid van een door de raad toe te kennen maandelijks uit te betalen toelage. Het is daarbij de raad die bepaalt of die bijzondere status zich voordoet.

De commissievoorzitter

Raadsbesluiten worden meestentijds beeldvormend besproken in een commissie-achtige setting. Oftewel in een commissie als bedoeld in artikel 82 Gemeentewet.

Die setting is door de raad zelf vormgegeven en kent inmiddels na 23 jaar dualisme net zoveel namen en verschijningsvormen als de regenboog kleuren heeft. Echter: niet de naam doet ertoe, het gaat om de missie van het gezelschap.

Als die missie neerkomt op het voorbereiden van de door de raad te nemen besluiten en/of het voeren van overleg met college en burgemeester, dan hebben we te maken met een commissie. Ook al heeft het gezelschap of vergadervorm niet het woord "commissie" in de aanduiding die de raad eraan heeft gegeven.

Ze moeten dus worden ingericht en vormgegeven volgens de bepalingen van artikel 82 Gemeentewet. Het vierde lid van dit artikel vereist dat een raadslid de voorzittershamer hanteert.

Onbezoldigd voorzitten

En zo kan het dus gebeuren dat een nietsvermoedend raadslid als gevolg van een moment van onoplettendheid door de raad is aangewezen als commissievoorzitter. En is diegene vanaf dat moment belast met de niet te onderschatten taak van het in goede banen leiden van een commissievergadering.

Tot begin van dit jaar deden al die raadsleden dit zonder toepassing van het principe "Geen geld, geen Zwitsers". Hen mocht geen toelage worden verstrekt voor hun voorzitterschap. Om de simpele reden dat het Rechtspositiebesluit die niet noemde, en artikel 99 Gemeentewet onverbiddelijk is. Liefdewerk oud papier dus.

Er is echter goed nieuws!

Toelage voor de commissievoorzitter

Het Rechtspositiebesluit heeft op 8 januari van dit jaar een wijziging ondergaan. Er is een nieuw artikel toegevoegd dat op 9 januari in werking trad. Dat nieuwe artikel heeft als nummer 3.1.4a en heet "Toelage vaste voorzitter commissie als bedoeld in artikel 82 Gemeentewet".

De gemeenteraad kan met behulp van deze bepaling een keuze maken. Hij kan besluiten tot wijziging van de Rechtspositieverordening raadsleden.

Die wijziging heeft tot gevolg dat diegenen die naar het oordeel van de raad hebben te gelden als "vaste voorzitter van een artikel 82-commissie" een maandelijks toelage ontvangen van maximaal € 155,33.

Het is in veel gemeenten goed gebruik om voorzitters per keer aan een commissievergadering te koppelen aan de hand van beschikbaarheid, voorkeur en/of te behandelen onderwerp(en). Het bijvoeglijk naamwoord "vaste" is in dit verband flexibel in die zin dat ook raadsleden die deel uitmaken van een voorzitterspool en niet vast aan een commissie zijn verbonden door de raad kunnen worden bestempeld als "vaste commissievoorzitter".

De raad heeft hierin het laatste woord.